

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

ZICHY GALÉRIA kontra MAGYARORSZÁG

(66019/01. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2005. április 5.

Ezen határozat az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Zichy Galéria kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

J.-P. COSTA, *elnök*,
A.B. BAKA,
R. TÜRMEN,
K. JUNGWIERT,
M. UGREKHELIDZE,
A. MULARONI,
E. FURA-SANDSTRÖM, *bírák*,
és S. DOLLÉ, *a Szekció hivatalvezetője*,

A 2005. március 15-én tartott zárt ülésen lefolytatott tanácskozás után
Az akkor elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (66019/01 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") 34. cikke alapján az 1984-ben alapított, Budapesten működő magyar művészeti galéria, a Zichy Galéria (a "kérelmező") 2000. október 24-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A Magyar Kormányt (a "Kormány") képviselője, Höltzl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára képviselte.

3. 2002. december 17-én a Bíróság arról határozott, hogy az eljárás elhúzódsával kapcsolatos panaszt közli a Kormánnyal. Az Egyezmény 29. cikke 3. bekezdését alkalmazva úgy határozott, hogy a kérelem elfogadhatóságáról és érdeméről együttesen dönt.

A TÉNYEK

4. 1984. októberében 11 művész megalapította a "Zichy Mihály" Művészeti Galériát. A Művészeti Alap – a 83/1982. (XII.29.) MT rendelettel összhangban – 1984 decemberében jóváhagyta a galéria mint "művészeti alkotóközösség" megalapítását.

5. 1989-ben az Országgyűlés elfogadta az egyesülési jogról szóló törvényt, amely az egyesületek nyilvántartásba vételét írta elő.

6. A Kormányrendelet módosítása folytán 1992. október 1-én a kérelmező felügyelete átkerült a Művelődési és Köznevelési Minisztériumhoz.

7. 1993. április 29-én az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek nyilvánította az MT rendelet vonatkozó részét, és megsemmisítette. Következésképpen a kérelmezőre is az egyesülési törvényben előírt bejegyzési szabályok váltak alkalmazandóvá.

8. 1995. június 29-én a kérelmező a Fővárosi Bíróságtól jogi személyiségének elismerését kérte. A kérelmező nem terjesztett elő bejegyzés iránti kérelmet arra hivatkozva, hogy azt a Minisztériumnak kell megtennie.

9. 1996. április 23-án a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező kérelmét. A Fővárosi Bíróság megállapította, hogy a kérelmező – akinek jogi személyisége az Alkotmánybíróság határozata következtében megszűnt – beadványa nem felel meg az egyesülési törvényben foglalt anyagi jogi és eljárásjogi követelményeknek. 1996. október 14-én a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság a Fővárosi Bíróság döntését helybenhagyta.

10. 1997. október 14-én a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárás keretében hatályon kívül helyezte az első fokú ítéletet, és a Fővárosi Bíróságot új eljárásra utasította. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a kérelmező jogi személyisége nem szűnt meg az Alkotmánybíróság határozata következtében.

11. A megismételt eljárásban 1998. január 14-én a Fővárosi Főügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Bíróság az alapszabály egyesülési törvénynek megfelelő módosítására hívja fel a kérelmezőt. 1999. február 23-án a Fővárosi Bíróság elrendelte a kérelmező nyilvántartásba vételét.

12. 2000. március 8-án a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság az első fokú végzést hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Bíróságot új eljárásra utasította.

13. 2000. április 12-én a Fővárosi Bíróság hiánypótlásra hívta fel a kérelmezőt. A kérelmező nem tett eleget a felhívásnak.

14. 2000. július 10-én a Fővárosi Bíróság a bejegyzési kérelmet elutasította. 2000. július 31-én a kérelmező fellebbezett.

15. 2001. április 10-én a Legfelsőbb Bíróság másodfokú bíróságként az első fokú végzést hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Bíróságot új eljárásra utasította.

16. 2002. január 28-án a Fővárosi Bíróság a kérelmező egyesületet nyilvántartásba vette.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

17. A kérelmező panaszolta, hogy a per hossza összeegyeztethetetlen az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében foglalt “ésszerű idő” követelményével. A 6. cikk 1. bekezdésének releváns része kimondja:

“Mindenkinek joga van arra, hogy...bíróság ...ésszerű időn belül... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában...”

18. A Kormány vitatta a panaszt.

19. A figyelembe veendő időszak 1995. június 29-én kezdődött és 2002. január 28-án ért véget. Ilyen módon három bírósági szinten hat évig és hét hónapig folyt.

A. Elfogadhatóság

20. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

21. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az eset egyedi körülményeinek fényében, a Bíróság esetjogában meghatározott kritériumok figyelembe vételével kell megítélni, különös tekintettel az eset bonyolultságára, a kérelmező és a releváns hatóságok magatartására és arra, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára (ld. *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

22. A Bíróság már többször megállapította az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének megsértését olyan ügyekben, amelyek a jelenlegihez hasonló kérdéseket vetettek fel (ld. fent idézett *Frydlender*).

23. Az előterjesztett anyagokat megvizsgálva a Bíróság megállapítja, hogy a Kormány nem terjesztett elő olyan tényt vagy érvet, amely arra bírná a Bíróságot, hogy a jelen ügyben eltérő következtetésre jusson. A kérdéssel kapcsolatos esetjogra tekintettel a Bíróság megállapítja, hogy a jelen ügyben az eljárás túlzottan hosszú volt, s nem felelt meg az “ésszerű idő” követelményének.

Ennek megfelelően a 6. cikk 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 11. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

24. A kérelmező előterjeszti, hogy a nemzeti hatóságok megsértették az Egyezmény 11. cikke alapján számára biztosított jogot az egyesülés szabadságához. A 11. cikk releváns része kimondja:

“1. Mindenkinek joga van ...a másokkal való egyesülés szabadságához , ...

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek ...”

Elfogadhatóság

25. Amennyiben a kérelmező panasza úgy értelmezhető, mint ami a bejegyzéssel kapcsolatos késedelmet érinti, akkor a Bíróság szerint a panasz lényegében ugyanazokra a tényekre vonatkozik, amelyeken a 6. cikk 1. bekezdése alapján előterjesztett panasz alapul. Ezért annak elkerülése érdekében, hogy ugyanazok az elemek kétszeresen kerüljenek értékelésre, a Bíróság ezen aspektusnak csak a 6. cikk 1. bekezdése alapján történő vizsgálatát tartja indokoltnak.

26. Amennyiben a panasz az eljárás eredményével kapcsolatos, akkor a Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező egyesületet 2002. január 28-án végül is bejegyezték. Ezért az Egyezmény 34. cikke szerinti értelemben már nem tekinthető jogsértés áldozatának a 11. cikk vonatkozásában. Ebből következően a kérelemnek ez a része nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. cikke 3. bekezdése szerinti értelemben, ezért az Egyezmény 35. cikkének 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

27. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

28. A kérelmező 30 000 000 forint összegű¹ nem vagyoni kártérítést kért.

29. A Kormány túlzottnak találta a kérelmező igényét.

30. Méltányossági alapon a Bíróság 1 850 eurót (EUR) ítél meg ilyen címen.

B. Költségek és kiadások

31. A kérelmező ilyen címen nem terjesztett elő igényt.

C. Késedelmi kamat

32. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Az eljárás túlzott hosszával kapcsolatos panaszt elfogadhatónak, a kérelem többi részét pedig elfogadhatatlannak *nyilvánítja*;

2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették;

3. *Megállapítja*:

(a) hogy az alperes Kormánynak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező nem vagyoni kárának megtérítéseként 1 850 eurót (egyezerharmincötven euró) és az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie az alperes Állam nemzeti valutájában, a kifizetési átváltási árfolyam alkalmazásával;

¹ Kb. 120 000 euró.

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a kifizetés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összegek után;

4. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további követeléseit egyhangúlag *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2005. április 5-én a Bíróság eljárási szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

S. DOLLÉ
hivatalvezető

J.-P. COSTA
elnök